

صفرا توسط سلول های کبد تولید می شود سپس از طریق مجاری کبدی و صفراوی بطرف کیسه صفرا هدایت شده و در آنجا ذخیره می گردد. به هنگام خوردن غذا صفرا بدرون روده کوچک ترشح می شود. اگر به هر دلیل جریان صفرا از سلول های کبدی بطرف مجاری دچار اختلال گردد به آن کلستاز می گویند.

علل کلستاز در کودکان

- تشکیل نشدن مجاری صفراوی که بصورت مادرزادی می باشد و شایع ترین علت کلستاز در نوزادان می باشد.
- نقص در ترشح صفرا از سلول های کبدی که مادرزادی است و به نام **PFIC** می باشد.
- بدون علت
- بیماری های متابولیک مثل گالاکتوزمی و تیروزینمی (در این بیماری ها فرد مبتلا به علت نقص ژنتیکی بامصرف شیرمادر مشکل دارد).
- انسداد مجاری صفراوی
- تومورهای مجاری صفراوی و پانکراس
- عفونت خون
- عفونت ادراری
- بیماریهای ویروسی کبد در نوزادان (هپاتیت ویروسی)
- مصرف برخی از داروها
- سندرم آلاژیل
- کمبود آلفا آنتی تریپسین

علائم

- شایع ترین و اولین علامت زردی می باشد که اغلب در ماه اول زندگی بروز می کند. زردی نوزادان تا ۲ هفتهگی و در شیرمادرخواران تا ۳ هفتهگی طبیعی می باشد.
- خونریزی که به علت اشکال در جذب ویتامین کا می باشد.
- وزن نگرفتن نوزادان
- وزن کم در زمان تولد
- بزرگ شدن کبد
- آسیت (جمع شدن مایع در فضای شکم)
- ورم
- اختلالات انعقادی که به دو علت می باشد جذب نشدن ویتامین کا و نارسایی کبدی
- بی رنگ شدن مدفوع
- تیره شدن ادرار
- خارش در کودکان
- درد شکم
- افزایش ابتلا به عفونت
- تحریک پذیری، بی اشتها، استفراغ و بی حالی در بیماریهایی مثل گالاکتوزمی و تیروزینمی شایع می باشد.

تشخیص

آزمایش خون در این آزمایش سلامت بافت کبد را می توان تشخیص داد.

- عکس برداری از شکم که عبارتند از سی تی اسکن ، ام آر آی در این آزمایش ها بافت کبد را مشاهده می کنند.
- مشاهده مستقیم مجاری صفراوی توسط جراح که به نام **کله آنژیوگرافی** می باشد.
- سونوگرافی شکم

درمان

علت زمینه ای کلستاز باید درمان شود. در صورت عدم تشکیل مجاری صفراوی باید هر چه سریعتر تشخیص داده شود و تا ۲ ماهگی حتماً عمل جراحی انجام گردد. در صورت بیماری های مثل گالاکتوزمی و تیروزینمی باید رژیم غذایی خاصی رعایت شود.

پیش آگهی

بستگی به علت زمینه دارد و در صورت بروز نارسایی کبدی باید پیوند کبد انجام گردد.

پند نکته مهم:

اختلال در ترشح صفرا باعث عدم جذب ویتامین های محلول در چربی می گردد بطوریکه عدم جذب ویتامین کا باعث اختلالات انعقادی، ویتامین د راشی تیسیم (نرمی استخوان)، ویتامین ایی باعث ایجاد اختلالات عصبی عضلانی و عدم جذب ویتامین آ سبب نابینایی می شود. بنابراین مصرف مرتب ویتامین های محلول در چربی بصورت دارو در این کودکان اهمیت بسیار زیادی دارد. همچنین این کودکان باید سایر ویتامین ها و مواد معدنی مثل شربت روی، قطره آهن و اسید فولیک را دریافت کنند.

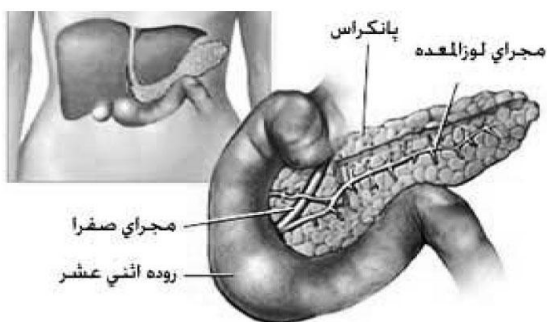

فوق تخصص

مرکز آموزشی درمانی نمازی

واحد آموزش ضمن خدمت

کلستاز

PT-HO-178

گردآورندگان: ه. زهرائی؟ سم-کارشناس ارشد؟ فاطمه آرا

پرستار-فاطمه اسماریان کارشناس پرستاری

بازبینی: اشرف معماریزاده کارشناس ارشد NIC

استاد علمی: دکتر نقی دارا فوق تخصص گوارش کودکان

۱۳۹۴

- در صورت بروز علائم عفونت پوست شامل قرمزی، ورم، داغ شدن موضعی پوست و ترشحات چرکی حتماً به پزشک مراجعه کنید.
- در صورت بروز سیروز کبد جزوه آموزشی سیروز را از پرستار خود بخواهید.

جهت تفهیم خارش کودک نمود و پیش گیری از

زخم شدن پوست به توصیه های زیر عمل کنید:

- ناخن کوتاه نگه داشته شوند و لبه های آن صاف باشند.
- جهت خاراندن پوست یک دستکش نخی نرم بپوشید.
- از به شدت خاراندن پوست بپرهیزید.
- به هنگام استحمام کودک از آب ولرم استفاده کنید و از استحمام با آب داغ بپرهیزید.
- از حوله نرم جهت خشک کردن پوست استفاده کنید (به ویژه چین های پوستی)، اگر حوله را به شدت روی پوست بکشید باعث تحریک خارش می شود.
- بلافاصله پس از خشک کردن پوست؛ کرم مرطوب کننده روی پوست بمالید.
- از قرار گرفتن در هوای بسیار گرم بپرهیزید.
- از فعالیت های که باعث تعریق شدید می شود؛ بپرهیزید زیرا تعریق باعث تحریک خارش می شود.
- از خوردن غذا و نوشیدن مایعات داغ بپرهیزید.
- لباس های نخی پوشیده شوند و از پوشیدن لباس های نایلونی به ویژه در شب خودداری کنید.
- اتاق محل زندگی باید خنک و مرطوب باشد. اگر هوا خشک است از وسایل مرطوب کننده هوا استفاده کنید.

منابع

- 1- Smeltzer, S. & Bar, B. (2008). Brunner & Suddarth's Text book of Medical Surgical Nursing. 11th ed. Lippincott Williams & Wilkin
- 2- Cholestasis. Available at: <http://www.mdconsult.com/das/patient/body/268678208-11/1183364470/10041/30082.html>. Accessed on July 2011.
- 3- By Frederick J. Suchy, Ronald J. Sokol, William F. Balistreri. 2006. Liver Disease in Children. 3rd edition. Cambridge University.